

Kövecsesné dr. Gósi Viktória*egyetemi docens, SZE AK Tanár-és Tanítóképző Tanszék***Tanulási szokásaink
(óravázlat)¹**

Célcsoport:	6. osztály
Időkeret:	2 óra
Téma besorolás:	
- tantárgy	tanulásmódszertan
- témakör	a tanulás külső és belső feltételei
- tananyag	- helyes és helytelen tanulási szokásaink, - időrabló tényezők
Az óra feladatai:	- a tanulás szerepének, jelentőségének felismer- tetése, - a helyes és helytelen tanulási szokások fel- térképezése, - a saját tanulási szokásrendszer kritikai elemzése, - időrabló tényezők azonosítása a tanulás során
Fejlesztendő kompetenciák:	
Kommunikációs kompetencia:	- kommunikációs képesség fejlesztése a viták, beszélgetések segítségével
Kognitív kompetencia:	- gondolkodási képességek fejlesztése, - a rendszerező képesség fejlesztése
Szociális kompetencia:	- kooperatív együttműködés, közös probléma- megoldás, tolerancia, alkalmazkodás képességé- nek fejlesztése
Személyes kompetencia:	- önismeret, önértékelés fejlesztése, - önszabályozó tanulás kialakítása, - metakogníció fejlesztése

¹ Az óravázlathoz illő rövid elméleti részét a Tanítástan – Tanulmányok rovatunkban mutatjuk be. Erre a 2 órás foglalkozásra 2016 őszén került sor egy győri iskolában az osztályfőnöki óra keretein belül.

Nevelési feladatok:

Erkölcsei nevelés:	- személyes felelősség megéreztetése, - szorgalomra, kitartásra nevelés
Esztétikai nevelés:	- igényesség fokozása a feladatok esztétikus kidolgozására
Értelmi nevelés:	- kognitív képességek fejlesztése, - kreatív, kritikai gondolkodás formálása
Érzelmi nevelés:	- érzelmi intelligencia fejlesztése

Alkalmazott módszerek:

beszélgetés, vita, szemléltetés, magyarázat, szerepjáték, kooperatív technikák (ötujjas technika, szakértői mozaik)

Tanulásszervezés:

frontális munka, kooperatív csoport munka, önálló munka, páros munka

Eszközök:

szövegrészletek, csoportalakításhoz szükséges eszközök, csomagolópapír, szövegfelhők, fénymásolt anyagok

A TANÍTÁSI ÓRA MENETE

I. Csoportalakítás, véletlenszerűen madzagos technikával, elhelyezkedés az asztaloknál a teremben

Az óra előtt 4-5 fős asztalok kerültek kialakításra, az asztal közepén elhelyezve a feladatokkal. A gyerekek a tanítási órán véletlenszerűen alkottak csoportokat. 5 csoportban dolgoztak, melyek kialakítása „madzagos játékkal” valósult meg. A csoportalakítás során 4-5 hosszabb madzagot kötöttem csomóba. A terem közepén egybefogtam a madzagkötegeket, majd a gyerekeknek - minden tanulónak egy - madzagot kellett megfogni. Amikor megtalálta mindenki a saját madzagját, elengedtem a csomókat és így az egy „csomóba tartozó” tanulók alkottak egy csoportot. A madzagok elengedése nélkül kellett kibogozniuk az összetartozókat.

II. Az előzetes ismeretek felidézése, motiváció, ráhangolás az új témára

Az óra mottója:

*Az elégedett és boldog élet kulcsa a tanulás és az öröm összekapcsolása.
Az öröm nélküli tanulás kimerít, a tanulás nélküli öröm pedig rendkívül unalmas.*

(Richard David Precht)

Az idézet felolvasását követően beszélgettünk a tanulás életünkben betöltött szerepéről, a tanulás milyenségéről, a tanulással kapcsolatos érzéseinkről, gondolatainkról.

III. A tananyag feldolgozása

A tanulói csoportok az asztalon elhelyezett feladatok közül a közmondásokat, szólásokat tartalmazó borítékot vették elő. Asztalonként 1 közmondást, szólást találtak a tanulással, tapasztalatszerzéssel kapcsolatosan. Megbeszélték ezek jelentését a csoportban, majd mindenki beszámolt a saját feladatáról.

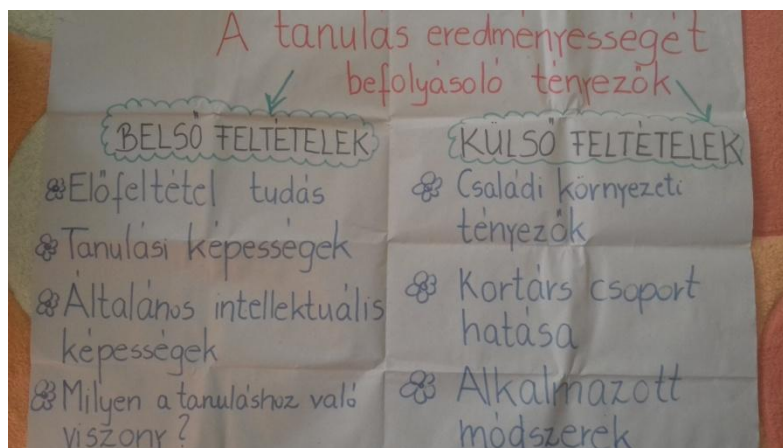
Az asztalokon elhelyezett közmondások, szólások, amelyeket értelmezni kellett:

1. *Az elrejtett tudomáynak semmi haszna.*
2. *Egy sem jó közlegény, ki ezredességre nem törekszik.*
3. *Amit meg nem tanult Jancsi, nem fogja azt tudni János.*
4. *A tűz és a tudomány eledelt kíván.*
5. *Fáradsággal adják a tudományt.*

Forrás: Erdő nincsen zöld ág nélkül, Társ Kiadó, Sepsiszentgyörgy, 2010.

A feladat értelmezése közben a tanulók beszéltek a gondolatok jelentéséről, reflektálhattak saját véleményükre.

Egy plakát segítségével tanári magyarázattal összegeztük, értelmeztük a korábban elhangzott információkat.

Ezt követően a gyerekek egy kis papírra rövid gondolkodás után írták fel a következőt:

Mi a legnagyobb nehézség számomra a tanulásban?

A feladat fontos célkitűzése az önreflektív gondolkodás fejlesztése a metakogníció kialakítása, fejlesztése.

Az önálló feladatmegoldást követően, a csoporttagok közösen beszéltek meg a leírtakat, majd összegeztük a gyerekek válaszait, nagyon sok esetben a koncentrált figyelem hiánya, az időrabló tényezők jelentek meg legnagyobb nehézségként. A gyerekek tantárgyanként is emeltek ki nehézségeket (memoriterek tanulása, tételszerű tanulás...).

A következő feladatban az ötujjas technika segítségével megpróbáltuk összegyűjteni a hatékony tanulás feltételeit.

Minden gyermek kapott színes papírból egy kezét. Az 5 ujjra kellett önálló munkával felírniuk, hogy szerintük mik lehetnek a hatékony tanulás feltételei. A feladat megbeszélését követően egy csomagolópapírra ragasztottuk a gyerekek által összegyűjtött ötleteket.

A következő feladat során szerepjáttékkal mutattuk be két gyermek eltérő tanulási szokásait. A szerep leírását előre kiosztottam két tanulónak és megbeszéltük szünetben, hogy mi lesz a feladatuk.

1. szerep: Haza érsz az iskolából. Kicsit levegőzöl még az udvaron mielőtt bemész a lakásba. Rendet raksz a szobádban, majd leülsz az íróasztalhoz és átgondolod, hogy mi történt ma az iskolában. Tervet készítesz a tanulás sorrendjéről. Közben a telefont kikapcsolva kiteszed a szobádból, hogy ne zavarjon. Amikor elfáradsz, kicsit felállsz, nyújtózkodsz tanulás közben. Először az elméletet tanulod meg, utána az írásbeli leckét írod meg.
2. szerep: Haza érsz az iskolából. Bekapcsolod a tv-t, tabletet magad elé veszed, közben készítesz egy jó nagy adag ételt. Bemész a rendetlen szobádba, ledobod a táskát és a bekapcsolt telefon, tablet mellett étkezés közben kezdesz el tanulni. Először az írásbeli feladatot „dobod” össze, utána a szóbelit nézegeted. Közben néha chatelsz is.

Az osztály előtt a két tanuló eljátszotta a két eltérő szituációt, majd elemeztük, hogy mi volt a kettő jelenet között a különbség, milyen hibás megoldási módokat láttunk. Milyen tényezők támogathatják a tanulási tevékenységet, mi az, ami kizökönt minket és miért.

Az óra utolsó részében a csoportok számára elkészített szövegrészletekből gyűjtöttek ki információkat a tanulók a tanulási szokások különböző tényezőire vonatkozóan. Minden csoport más-más szöveget kapott a témájának megfelelően. Az eligazodást a szövegben jelzett számok segítették a gyerekek számára. A szövegrészletek forrása: Oroszlány Péter: Tanulásmódszertan Metódu – Tan, Bp., 2010. 30-38.o. (Kiegészítő feladatok a gyorsabban dolgozó csoportoknak: 27-29. o.)

1. csoport: Tanulás külső feltételeinek megléte
Tanulás helyszíne
2. csoport: A tanulás rendszeressége
Tanulási idő
3. csoport: Ráhangolódás a tanulásra
4. csoport: Megtanulandó tárgyak sorrendje
Tanulás közbeni segítség igénybe vétele
5. csoport: Tanulás közben szünetek beiktatása,
Tanulás közben egyéb cselekvések végzése

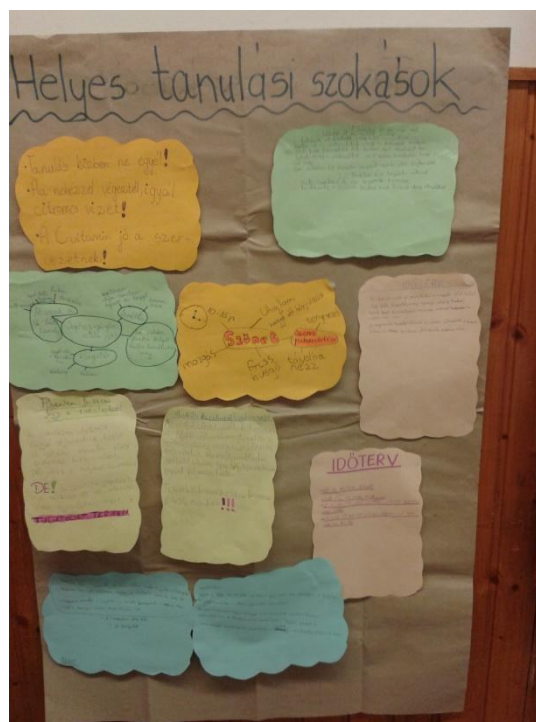
Azoknál a csoportoknál, ahol több szempont is szerepelt párokban tevékenykedtek a csoporton belül. A legfontosabb kigyűjtött információkat, tanácsokat egy szófelhőbe írták, majd az óra végén ezeket bemutatták és egy plakátra ragasztottuk fel a táblára.

IV. Összefoglalás, otthoni feladat kiadása

A tapasztalatok összegzése után megbeszéltük a gyerekekkel ki, mire fog jobban figyelni a következő találkozásig, min próbálnak változtatni a tanulási szokásaikkal kapcsolatban.

Két kérdőív is kiosztásra került, aminek kitöltését a következő órára készítették el a tanulók. A témák:

1. Időablóink azonosítása (Forrás: T-Kit, Európai Ifjúsági Központ Bp., Módszer időablóink azonosítására c. ábra alapján)
2. Tanulási szokások vizsgálata (Oroszlány Péter: Tanulásmódszertan Metódus – Tan, Bp., 2010. 187. o.)

V. Óra végi értékelés

Az óra végén egyéni, csoportos, az egész osztályra irányuló szóbeli értékelés valósult meg.